

Järgmise põlvkonna muutuste elluviijate võimestamine

Kaks lähenemist sotsiaalse innovatsiooni alasele
haridusele

Dr Philippe Eiselein, Odisee University of Applied Sciences

Hr Bram Oers, Odisee University of Applied Sciences

Dr Dries Couckuyt, Odisee University of Applied Science

**Co-funded by
the European Union**

Kaasrahastab Euroopa Liit. Väljendatud vaated ja arvamused on siiski ainult autori(te) omad ega kajasta tingimata Euroopa Liidu ega Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusameti (European Education and Culture Executive Agency, EACEA) omi. Nende eest ei saa vastutada ei Euroopa Liit ega EACEA.

Käesolev aruanne on avaldatud Euroopa Komisjoni rahalisel toetusel (EACEA). Käesolevas väljaandes esitatud teave on autorite oma ja ei kajasta tingimata Euroopa Komisjoni ametlikku arvamust.

Toetusleping	Erasmus+ INNO-Blueprinti ühekordne summa
Projekt	101111846 – ESIC
Projekti pealkiri	Sotsiaalmajanduse oskuste arendamise allianss – Euroopa Sotsiaalse Innovatsiooni Kampus
Dokument	D2.2 Oskuste luurearuanne
Levitamise tase	Avalik

Toimetajad: Philippe Eiselein, Bram Oers, Dries Couckuyt

Viimane versioon: 22. august 2025

<https://socialinnovationcampus.eu/>

Sissejuhatus

Läheduse ja sotsiaalmajanduse oskuste paktiga ühinedes aitab Euroopa Sotsiaalse Innovatsiooni Kampus (European Social Innovation Campus, ESIC) kaasa väljakutsele täiendada ja ümber õpetada igal aastal 5% sektori tööjõust ja ettevõtjatest, et tegeleda rohelise ja digitaalse üleminekuga sotsiaalmajanduses, suurendades sotsiaalset innovatsioonisutlikkust.

Allianss toob kokku kõrg- ja kutsehariduse ning -koolituse, sotsiaalmajanduslikud organisatsioonid ja ettevõtted mitmest Euroopa riigist ning Euroopa tasandi osalejad.

Tuginedes tõenditele kutseprofiilide oskustega seotud vajaduste kohta, edendab liit uute oskuste pakkumist ja tegeleb oskuste mittevastavusega, luues sotsiaalmajandusele uue üldise põhiõppekava ja õppekavad erinevatele Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku tasemetele.

Allianss kavandab ja pakub riikidevahelist haridus- ja koolitussisu ning loob koos õpetamis- ja koolitusmeetodeid sisu kiireks kasutuselevõtuks piirkondlikul ja kohalikul tasandil ning esilekerkivatele kutseprofiilidele mõeldes.

Lisaks loob projekt tugeva kommunikatsiooni- ja levitamismõõdukustiku, edendades sotsiaalmajanduslikku sektorit karjäärivalikuna ning toetades algatusvõime ja ettevõtliku meelelaadi kujunemist EL-is.

Kommenteeritud kokkuvõte

Kuna globaalsed väljakutsed muutuvad keerukamaks ja kiireloomulisemaks, peab hariduse, eriti ettevõtluse ja kõrghariduse roll arenema. Enam ei piisa ainult õpilaste ettevalmistamisest tõhususeks ja konkurentsiks. Tulevased juhid peavad olema varustatud ebakindlusega toimetulekuks, sektoriteüleseks juhtimiseks ja positiivsete sotsiaalsete muutuste edendamiseks. See kaheosaline praktikale orienteeritud aruandesari uurib, kuidas haridusasutused ja toetavad ökosüsteemid saavad sellele väljakutsele vastata. Tuginedes põhjalikule uurimistööle ja reaalse maailma arusaamadele, pakuvad aruanded praktilisi raamistikke pädevuste, pedagoogiliste strateegiate ja organisatsiooniliste muutuste arendamiseks, mis on vajalikud sotsiaalse innovatsiooni integreerimiseks õpikeskkondadesse. Esimene aruanne "Future-Ready Skills for Social Innovation" esitab pragmaatilise pädevusraamistiku, mis juhendab koolitajaid, rahastajaid ja programmiarendajaid muutuste elluviimiseks kõige olulisemate oskuste arendamisel. Teine aruanne "Redesigning Business Education for Impact" uurib, kuidas ettevõtluskoolid saavad oma pedagoogikat ajakohastada, üle saada institutsionaalsest inertsusest ja kogemusliku ning eesmärgipärase hariduse kaudu aktiivsemalt toetada sotsiaalset innovatsiooni. Üheskoos on need teadmised üleskutse haridustöötajatele, programmijuhtidele ja ökosüsteemi osalistele, kes soovivad järgmist põlvkonda ette valmistada mitte ainult edu, vaid ka märkimisväärse edu saavutamiseks.

Peamised järeldused:

- Sotsiaalse innovatsiooni haridus nõuab nii põhi- (transversaalseid) kui ka kontekstuaalseid (spetsialiseeritud) pädevusi.
- Alles arenemisjärgus pedagoogikameetoditel (häkatonidest eluslaboriteni) on nende õppimisel võtmeroll.
- Institutsioonid peavad muutuste võimaldamiseks ületama sisemise jäikuse ja toetama teaduskonnas eksperimenteerimist.

Märksõnad: Sotsiaalse innovatsiooni haridus, pädevused, transformatiivne pedagoogika, ökosüsteemne õppimine, institutsionaalsed muutused

Sisukord

1. Sotsiaalsete innovaatorite varustamine

Jätkusuutliku tuleviku põhipädevused	1
Lühikokkuvõte	1
Sissejuhatus	1
Vajalike kompetentside ülevaade	2
Kahetasandiline kompetentsiraamistik	3
Refleksioon	5

2. Ettevõtlushariduse ümberkujundamine mõju suurendamiseks: Sotsiaalse innovatsiooni pedagoogika

Lühikokkuvõte	7
Sissejuhatus	7
Sotsiaalse innovatsiooni pedagoogika	8
Institutsioonilised tõkked	10
Jäigad perspektiivid	11
Ebaefektiivne teaduskondade tegevus	11
Refleksioon	11

1. Sotsiaalsete innovaatorite varustamine

Jätkusuutliku tuleviku põhipädevused

Lühikokkuvõte

Kiiresti muutuv maailmas, mida iseloomustavad kliimamuutused, ebavõrdsus ja sotsiaalsed katkestused, ei ole sotsiaalse innovatsiooni vajadus kunagi olnud suurem. Kuid paljud sotsiaalsed ettevõtjad ja muutuste elluvijad seisavad silmi raskustega, et arendada oskusi, mis on vajalikud püsiva mõju loomiseks. See praktiline aruanne koondab enam kui 150 akadeemilise artikli ülevaated lühikeseks ja tegevuskeskseks juhendiks kasutamiseks haridustöötajatele, poliitikanõunikele ja innovatsiooni ökosüsteemi loojatele. Aruandes määratletakse edukaks sotsiaalseks innovatsiooniks vajalikud võtmepädevused, mis on jagatud valdkonnaülesteks pädevusteks (nt koostöö, õppimisvõime ja jätkusuutlikkuse alane teadlikkus) ja spetsialiseeritud pädevusteks (nt juhtimine, toimingud, digisuutlikkus ja innovatsioon). Need oskused on üha olulisemad kõrgharidusasutuste jaoks, mille eesmärk on anda oma õpilastele ja kogu ühiskonnale vahendid jätkusuutliku ja kaasava tuleviku jaoks vajalike lahenduste loomiseks. Kuigi see aruanne põhineb akadeemilistel tõenditel, keskendub see praktilistele järeldustele, õppekavaettepanekutele ja suutlikkuse suurendamise teadmistele neile, kes kavandavad sotsiaalse innovatsiooni valdkonnas haridus-, koolitus- ja poliitilisi sekkumisi.

Sissejuhatus

Kogu Euroopas ja kaugemalgi kasvab idee, et tänapäeva keerukate ühiskondlike väljakutsete lahendamine nõuab enam kui tehnilisi lahendusi. See nõuab uut põlvkonda võimekaid ja väärtuspõhiseid innovaatoreid, kes suudavad juhtida muutusi erinevates sektorites ja distsipliinides. Sotsiaalsed innovaatorid, olenemata sellest, kas nad on ettevõtjad, haridustöötajad, riigiteenistujad või kogukonna juhid, on nende jõupingutuste esirinnas. Kuid paljud leiavad, et nad ei ole piisavalt ettevalmistunud, eriti ebakindlates oludes navigeerimiseks, partnersuhete haldamiseks ja mõju kasvatamiseks. Hoolimata sotsiaalse ettevõtluse ja jätkusuutlikkuse programmide plahvatuslikust kasvust viimastel aastakümnetel jääb ebaselgeks, milliseid oskusi on tegelikult vaja ja kuidas haridusasutused saavad inimesi nende oskustega varustada. See aruanne on vastus sellele lüngale. Selle asemel, et pakkuda teoreetilist mudelit või akadeemilist analüüsi, annab see praktilise ja juurdepääsetava ülevaate

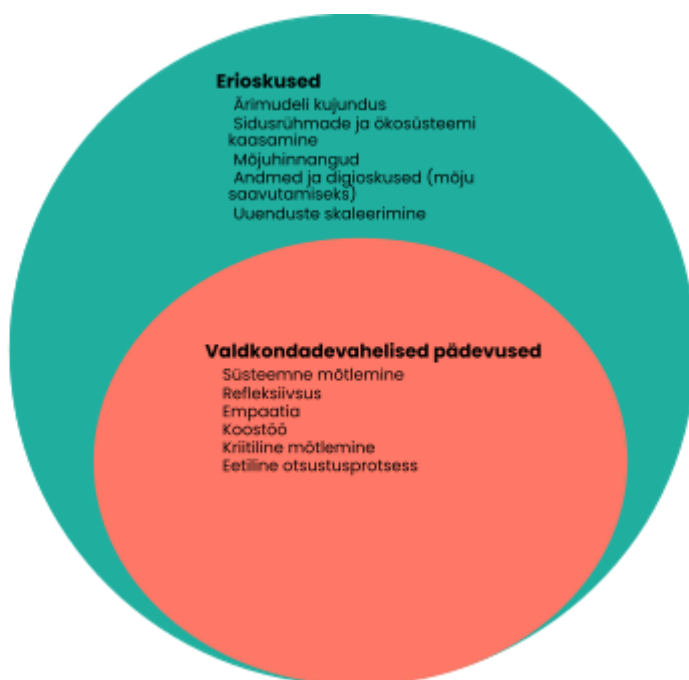
võtmepädevustest, mis on sotsiaalsete innovaatorite jaoks hädavajalikud. See põhineb ulatuslikel tõenditel ja ekspertide kinnitusel, kuid on mõeldud praktikutele, õpetajatele ja poliitikanõunikele, kes koostavad õppekavasid, loovad koolitusprogramme või kujundavad toetussüsteeme muutuste elluviijatele.

Vajalike kompetentside ülevaade

Paljud eesrindlikud muutuste loojad või sotsiaalsed innovaatorid seisavad silmitsi järsu õppimiskõveraga. Ükskõik, kas nad käivitavad sotsiaalse ettevõtte, arendavad uut teenust mittetulundusühingus või katsetavad uusi lähenemisviise kohalikus omavalitsuses, on väljakutsed märkimisväärselt sarnased: töötamine erinevates sektorites, kohanemine ebakindlusega ja jätkusuutlikke viiside leidmine mõju saavutamiseks. See tähendab, et sotsiaalsed innovaatorid vajavad laia valikut pädevusi; mitte ainult ettevõtluses või jätkusuutlikkuses, vaid ka juhtimises, suhtlemises, digioskustes ja süsteemses mõtlemises. Kuid need on sageli ebaühtlaselt arenenud, kui üldse. Mõned koolitusprogrammid keskenduvad suuresti väärtustele või ärimudelitele, kuid jätavad tähelepanuta operatiivse oskusteabe. Teised rõhutavad loovust ja ideid, kuid unustavad koostöö ja ökosüsteemide ehitamise. Selle lahendamiseks on kasulik rühmitada kompetentsid kahte laiemasse kategooriasse:

- **Valdkondadevahelised pädevused:** Need on fundamentaalsed oskused, mis kehtivad enamikus rollides ja kontekstides, nagu koostöö, kriitiline mõtlemine ning digikirjaoskus. Need on alus tõhusale osalemisele igas innovatsiooniprotsessis.
- **Erioskused :** Nende hulka kuuluvad rollispetsiifilisemad oskused, näiteks meeskonna juhtimine, uuenduslike lahenduste väljatöötamine, operatsioonide juhtimine või rahaliste vahendite haldamine. Kuigi mitte kõik uuendajad ei vaja neid kõiki, on need olulised mõju suurendamisel või algatuse pikaajalisel elluviimisel.

Oluline on, et need kompetentsid ei ole pelgalt tehnilised. Mitmed neist hõlmavad hoiakuid ja mõtteviise, nagu vastupidavus, uudishimu või valmisolek navigeerida ebaselguses. Need on ka sügavalt interdistsiplinaarsed, läbides eri sektoreid ja eeldades üksikisikutelt õppetööd nii praktikas kui ka teoorias. Neid pädevusi sihipärasemalt mõistes ja arendades saavad haridusasutused, toetusprogrammid ja rahastajad tagada, et sotsiaalsed innovaatorid ei ole mitte ainult idealistlikud, vaid ka valmis ja võimelised juhtima sisukaid ja püsivaid muutusi.

Joonis 1. Kahetasandiline pädevusraamistik sotsiaalseks innovatsiooniks. Põhilised (valdkonnaülesed) ja rollist sõltuvad (spetsialiseerunud) pädevused, et arendada eesmärgipõhiseid muutuste elluvijaid.

Kahetasandiline kompetentsiraamistik

Tõhusate koolitus-, õppekava- või suutlikkuse suurendamise programmide väljatöötamiseks aitab see eristada kahte olulist pädevuste kogumit, mis kas läbivad kõiki rolle või on rolli- või olukorrapõhised. Valdkondadevahelised pädevused on fundamentaalsed oskused, mida vajab iga sotsiaalne innovaator, sõltumata tema rollist või organisatsioonist. Need on ülekantavad, laialdaselt kasutatavad ja sageli ka spetsiifilisema arengu alustalad. Me koondasime need järgmistesse alamhulkadesse:

- **Koostöö ja suhtlemine**
Töö erinevate sidusrühmadega erinevates sektorites ja kultuurides, kasutades nii selget suhtlust kui ka aktiivset kuulamist.
- **Kriitiline mõtlemine ja õppimisoskus**

Refleksioon, analüüsimine, kohanemine; eriti keerulistes või ebakindlates keskkondades navigeerimisel.

- **Jätkusuutlikkuse alane teadlikkus**
Kaalul olevate keskkonna- ja sotsiaalsete väljakutsete mõistmine ning pikaajalise mõtlemise kaasamine tegevusse.
- **Digikirjaoskus**
Digitööriistade enesekindel kasutamine toiminguteks, teavitustegevuseks ja innovatsiooniks, alates arvutustabelitest kuni sotsiaalmeedia ja tehisaruni.
- **Ökosüsteemi ehitamine**
Võrgustike, liitude ja sidusrühmade koalitsioonide arendamine, mis säilitavad ja võimendavad mõju.
- **Isiklikud pädevused** (enese eest hoolitsemine, eetika, enesehinnang)

Need oskused aitavad uuendajatel püsida kahe jalaga maa peal, informeeritud ja vastupidavad, olenemata sellest, kas nad alles alustavad projekti või tegelevad selle laiendamisega. Teine komplekt on spetsialiseeritud pädevused, mis sõltuvad tavaliselt uuendaja konkreetsest rollist, etapist või sektorist. Keegi ei vaja neid kõiki, kuid iga meeskond vajab enamikku neist. Need kompetentsid ei ole mitte ainult tehnilised, vaid on tihedalt seotud tegeliku teostusega, mis omandatakse sageli tegemise käigus ja mida täiustatakse aja jooksul. Need on rühmitatud järgmisteks alamhulkadeks:

- **Juhtimine ja inimeste juhtimine**
Teiste inspireerimine, meeskondade juhtimine ja jõupingutuste ühitamine ühise missiooni taha.
- **Innovatsiooni- ja disainioskused**
Ideede muutmine testitavateks prototüüpideks ja skaleeritavateks lahendusteks loovuse ja eksperimenteerimise kaudu.
- **Juhtimis-, tegevus- ja finantsioskused**
Eelarvete, logistika, nõuetele vastavuse või igapäevase kohaletoimetamise haldamine ressursipiirangutega keskkonnas.
- **Ettevõtlik mõtlemine**
Võimaluste leidmine, partnerluste loomine ja strateegiliste otsuste tegemine ebakindlas olukorras.

Nende kompetentside õpetamisel on oluline kaaluda modulaarse õppestruktuuri pakkumist. See võib aidata õppijatel tuvastada nende peamised tugevad küljed ja seejärel kohandada nende arenguteed, lisades nende rollil või ambitsioonidel põhinevaid sihipäraseid oskusi (nt asutaja, vahendaja, poliitikakujundaja jne).

Refleksioon

Kuna huvi sotsiaalse innovatsiooni vastu kasvab, käivitavad paljud (rakenduslikud) ülikoolid, koolituse pakkujad, inkubaatorid ja riigiasutused programme muutuste elluvijate toetamiseks. Kuid ilma selge arusaamiseta vajalikest pädevustest ja sellest, kuidas need rollide lõikes erinevad, on oht, et need programmid on killustatud, pealiskaudsed või praktikast lahutatud. Eespool kirjeldatud kahetasandiline raamistik pakub praktilise aluse neile, kes kavandavad haridus-, koolitus- või suutlikkuse suurendamise algatusi. Selle asemel, et leiutada uuesti jalgratast, aitab see osalejatel keskenduda õigetele ehitusplokkidele: lähtealus on valdkonnaülesed pädevused ja õppijate eesmärkidele kohandatud eripädevused.

Kõrgkoolide jaoks tähendab see õppekavade ümbermõtestamist, et tagada õpilastele mitte ainult teooria õpetamine, vaid ka praktilised, eetilised ja kohanemisoskused. See tähendab ka üleminekut staatilistest klassiruumi mudelitest kogemuslikumatele ja interdistsiplinaarsematele lähenemisviisidele, sealhulgas tegeliku maailma projektidele, ökosüsteemi kaasamisele ja reflektiivsele praktikale. Inkubaatorite ja tugisorganisatsioonide jaoks rõhutab raamistik kompetentside aja jooksul kaardistamise tähtsust. Varajase staadiumi tugi võib keskenduda eneseteadlikkusele, süsteemsele mõtlemisele ja jutuvestmisele. Hilisemate etappide tugi võib nihkuda tegevusstrateegia, meeskonnatöö või finantsalase vastupidavuse poole. Poliitikakujundajate ja rahastajate jaoks tähendab see, et suutlikkuse suurendamine peab olema mitmemõõtmeline. Innovatsiooniprojektide rahastamisest ei piisa; nende taga olevad inimesed vajavad järjepidevat tuge õppimisel, kohanemisel ja kasvamisel. Investeerimine oskustesse, eriti elukestvasse, digi- ja ökosüsteemipõhistesse oskustesse, saab avaldada kogu maailmas kestmamat mõju. Lõpetuseks, sotsiaalsete innovaatorite endi jaoks pakub raamistik kasulikku vahendit enesehindamiseks ja arengu planeerimiseks. Jätkusuutliku majanduskasvu võti on mõista, millised pädevused on juba tugevad ja mis vajavad tugevdamist (kas isiklikult või partnerluse kaudu).

Käesolevas aruandes esitatud arusaamade ja raamistiku põhjal on järgmiste soovitude eesmärk toetada neid, kes arendavad ja pakuvad sotsiaalse innovatsiooni haridus- ja tugiprogramme: i) luua modulaarseid, pädevuspõhiseid õppimisviise. Vältige universaalseid õppekavasid. Kujundage paindlikud modulaarsed programmid, mis võimaldavad õppijatel esmalt arendada valdkonnaüleseid oskusi ja seejärel spetsialiseeruda vastavalt oma rollile või karjäärialastele eesmärkidele; ii)

integreerige päriselu interdistsiplinaarsed kogemused, kasutades päriselu juhtumeid, sotsiaalseid laboreid, teenindusõpet ja partnerlust sotsiaalsete ettevõtete või avaliku sektori osalejatega. Õppimine peab toimuma samas korratud, valdkonnaüleses keskkonnas, kus toimub sotsiaalne innovatsioon; iii) kasutage kompetentsidealast enesehindamist ja meeskonna kaardistamist, et julgustada õppijaid mõtlema oma tugevatele külgedele ja arendamist vajavatele valdkondadele. Toetusmeeskonnad kaardistavad oma kombineeritud pädevused ja tuvastavad lüngad, mida täita koolituse või värbamise kaudu; iv) koolitavad koolitajaid, näiteks haridustöötajaid, mentoreid ja programmikoordinaatoreid, kellel, olgem ausad, puudub sageli tugi sotsiaalse innovatsiooni tõhusaks õpetamiseks. Investeeringe teaduskondade arendamisse, vastastikusesse kogemuste vahetusse ja praktikakogukondadesse.; lõpuks, v) tehke koostööd sidusrühmadega! Uuenduslikke ja olulisi oskusi saab õpetada ainult siis, kui neid pakutakse uuenduslikul viisil, mis nõuab õppijatelt, sotsiaalsetelt ettevõtjatelt, rahastajatelt ja kogukonna osalejatelt suuremat kaasatust ja mõjuvõimu programmide kavandamisel ja läbivaatamisel. See tagab asjakohasuse, isevastutuse ja pideva täiustamise.

Kuna maailm seisab silmitsi üha keerukamate sotsiaalsete ja keskkonnavalaste väljakutsetega, vajame enam kui häid kavatsusi; vajame hästi varustatud innovaatoreid, kes suudavad visiooni tegudeks muuta. Meie kahetasandiline raamistik aitab seda, pakkudes kahte põhisõnumit: esiteks, et fundamentaalsed (valdkonnaülesed) pädevused, nagu koostöö, õppimisvõime ja jätkusuutlikkuse alane teadlikkus, on kõigi sotsiaalse innovatsiooniga seotud inimeste jaoks hädavajalikud. Teiseks, et spetsialiseeritud pädevusi, nagu juhtimine, innovatsioonijuhtimine ja tegevuse elluviimine, tuleb arendada vastavalt rollile, kontekstile ja arenguetaapile. Tulevikku vaadates võib see raamistik olla lähtepunkt õppekavade läbivaatamisel, koolitusprogrammide kujundamisel või mentorluse ja tugiteenuste ülesehitamisel. Samuti võib see aidata õppijatel ja meeskondadel hinnata, kus nad täna on ja milliseid oskusi nad veel vajavad. Õigete pädevuste olemasolul saame anda järgmise põlvkonna sotsiaalsetele innovaatoritele võimaluse mitte ainult unistada paremast tulevikust, vaid seda ka ise ehitada.

2. Ettevõtlushariduse ümberkujundamine mõju suurendamiseks: Sotsiaalse innovatsiooni pedagoogika

Lühikokkuvõte

Tänapäeva ettevõtlusalased väljakutsed ei piirdu enam aktsionäride väärtuse maksimeerimisega; need hõlmavad navigeerimist läbi keskkonnariskide, sotsiaalse õigluse küsimuste ja süsteemse ebakindluse. Järgmise põlvkonna ettevõtlusjuhid vajavad väga erinevaid oskusi, et edeneda ja luua tähenduslikku mõju. Üleeuroopaliste arusaamade põhjal uurisime, kuidas ettevõtluskoolid ja koolitusprogrammid saaksid oma rolli ühiskonnas ümber mõtestada, varustades õpilasi õigete pädevuste ja õpikogemustega, et juhtida sotsiaalset innovatsiooni. Tuginedes ulatuslikule intervjuude kogumile haridustöötajate, innovaatorite ja ökosüsteemi osalejatega üheksas Euroopa riigis, määratletakse selles põhiteemad mitte ainult ettevõtluses sotsiaalse innovatsiooni jaoks vajalike põhipädevuste, vaid ka uute pedagoogikate kohta, mis ulatuvad loengutest kaugemale tegeliku elu õppetundideni. See juhend on mõeldud ettevõtluskoolide juhtidele, õppekavade kujundajatele ja ettevõtete koolitusmeeskondadele ning pakub praktilisi soovitusi, et viia ettevõtlusharidus paremini vastavusse muutuva maailma tegelikkusega ja valmistada ette tulevasi juhte, kes suudavad rakendada ettevõtlust kui hea tahte jõudu.

Sissejuhatus

Ettevõtlusharidus on pöördepunktis. Kogu maailmas ootavad ettevõtted, valitsused ja kodanikuühiskond järgmise põlvkonna juhte, et aidata lahendada küsimusi, mis ulatuvad kaugemale finantstulemustest: kliima ebastabiilsus, ebavõrdsus, sotsiaalne ühtekuuluvus ja eetiline juhtimine. Kuid kuigi ettevõtluskoolid on hakanud integreerima selliseid teemasid nagu jätkusuutlikkus ja eetika, ei suuda paljud programmid ikka veel õpilasi ette valmistada sotsiaalse innovatsiooni keerulises tegelikkuses navigeerimiseks. Põhiõppekavad keskenduvad sageli planeerimisele, analüüsile ja konkurentsile, samas kui muutuste loojad vajavad tegelikult kohanemisvõimet, koostööd, süsteemset mõtlemist ja selget eesmärgitunnetust. Samal ajal seisavad paljud õppejõud ja institutsioonid silmitsi tõeliste piirangutega: killustatud osakonnad,

jäigad struktuurid või ebaselgus, kuidas neid uusi juhtimisvorme õpetada. Vaatamata tugevatele kavatsustele on jõupingutused sotsiaalse innovatsiooni integreerimiseks ettevõtlusharidusse sageli killustatud, alarahastatud või marginaliseeritud. Käesolev aruanne vastab nendele väljakutsetele. See põhineb kümnetel põhjalikel vestlustel õpetajate ja praktikutega kogu Euroopas, et anda selge sõnum: kui ettevõtluskoolid tahavad püsida relevantsetena, peavad nad ümber mõtestama, mida nad õpetavad, kuidas nad seda õpetavad ja miks see on oluline. Järgneb praktiline juhend, mis on mõeldud dekaanidele, programmijuhtidele ja haridusuuendajatele selle kohta, kuidas ehitada tulevikukindlat ettevõtlusharidust, mis annab õpilastele võimaluse eesmärgipäraseks juhtimiseks, innovatsiooni edendamiseks ja parema maailma loomiseks.

Sotsiaalse innovatsiooni pedagoogika

Õpilaste ettevalmistamine sotsiaalseks innovatsiooniks nõuab enam kui paari valikainekursuse lisamist. See nõuab muutust selles, kuidas me õpetamisele ja õppimisele läheneme. Traditsioonilised meetodid, loengud, juhtumiuuringud, killustatud teemad jne ei sobi sageli selleks, et aidata õppijatel toime tulla pärismaailma keerukuse ja süsteemsete muutustega. Kogu Euroopas liiguvad teedrajavad haridustöötajad teadmiste edasiandmisest ümberkujundava õppimise poole. Need uued lähenemisviisid ühendavad teooria ja läbielatud kogemused, kaasavad kogukonnaliikmeid ning loovad ruumi personaalseks refleksiooniks, ebakindluseks ja eksperimenteerimiseks. Kõige paljulubavamad pedagoogikad jagavad kolme põhitunnust:

- **Kogemuslik**
Õpilased tegelevad pärismaailma probleemide lahendamisega ühes partneritega avalikust, era- või sotsiaalsektorist. Õppimine toimub tegemise, ebaõnnestumise ja reflekteerimise kaudu.
- **Interdistsiplinaarne**
Sellised väljakutsed nagu ebavõrdsus või kliimamuutused ei mahu ühte akadeemilisse kasti. Edukad programmid lõhuvad teaduskondade vahelisi barjääre ja liidavad erinevaid vaatenurki.
- **Reflektiivne ja väärtuspõhine**
Sotsiaalne innovatsioon ei tähenda ainult probleemide lahendamist; see tähendab eesmärgi selgitamist, eelduste uurimist ja eetiliste valikute tegemist pingelises olukorras.

Õpetajad annavad ka teada, et õpilased tunnevad end nende lähenemisviiside kasutamisel rohkem kaasatu, motiveeritu ja võimestatuna. Kuid nende integreerimine tavapärastesse õppekavadesse on endiselt väljakutse, mis nõuab muudatusi mitte ainult õpetamisstiilis, vaid ka organisatsioonikultuuris ja tugistruktuurides. Kogu Euroopas katsetavad üha rohkem ettevõtluskoole ja innovatsioonikeskusi uusi formaate, et õpetada sotsiaalset innovatsiooni kaasahaaraval, sisukal ja süsteemset informeeritud viisil. Kuigi kõigile sobivat mudelit pole olemas, paistavad silma mitmed inspireerivad lähenemisviisid.

Näiteks on sotsiaalse innovatsiooni laborid kohad, kus õpilased töötavad väikestes meeskondades, et lahendada kohalike omavalitsuste, valitsusväliste organisatsioonide või ettevõtete tegelikke ühiskondlikke väljakutseid. Need laborid hõlmavad sageli välitöid, prototüüpimist ja avalikke tagasisideahelaid. Eesmärk ei ole mitte ainult luua lahendusi, vaid õppida läbi kaasloome ja ebakindluse. Teine näide on nimega "väljakutsepõhine õppimine". Loengutega alustamise asemel korraldatakse kursusi keerukate, avatud küsimuste ümber (nt „Kuidas saaksime vähendada digitaalset tõrjutust linna noorte hulgas?“). Teadmised tekivad siis, kui õpilased teevad uurimistööd, konsulteerivad sidusrühmadega ja katsetavad ideid iteratiivselt. Eluslaborid või kogukonnapõhine õpe on mõned programmid, mis kaasavad õpilased otse käimasolevatesse kogukonnaalgatustesse või linna innovatsiooniprojektidesse. Need partnerlused annavad õpilastele praktilisi kogemusi, luues samal ajal reaalselt väärtust vähekindlustatud rühmadele, ning süvendavad nende arusaama süsteemitasandi muutustest. Veel kahte näidet nimetatakse integreeritud refleksioonipraktikateks ja häkatonideks. Esimest tüüpi näide kujutab endast programme, mis sisaldavad õppekavas juhendatud eneseanalüüsi, päevikupidamist, vastastikust juhendamist ja eetilisi arutelusid. See tugevdab mitte ainult emotsionaalset intelligentsust ja eesmärgile orienteeritust, vaid ka õpilase võimet navigeerida ebaselguses ja väärtustada pingelisi olukordi. Teine on see, kus ettevõtlus-, disaini-, inseneeria- ja sotsiaalteaduste üliõpilased ühendavad jõud lühikestes, intensiivsetes koostööformaatides. Need lõhuvad eraldatust, edendavad loovat mõtlemist ja simuleerivad reaalses sotsiaalses innovatsioonitöös leiduvat mitmeosalist dünaamikat.

Lisaks võib neid lähenemisviise kaaluda alates lihtsamast rakendamisest kuni keerukama/süsteemsema rakendamiseni. See võib aidata prognoosida põhjalikkust, ressursivajadusi ja vajalikke institutsionaalseid muutusi. Lühiajaliselt on häkatone suhteliselt lihtne korraldada ja need nõuavad minimaalseid muudatusi õppekavas, soodustades samas interdistsiplinaarset koostööd. Väljakutsepõhist õppimist saab

integreerida olemasolevatesse kursustesse, julgustades samal ajal veelgi uurimise ja probleemide lahendamise mõtteviisi. See nõuab juba mõõdukamat planeerimist ja soodustamist. Üks tase kõrgemal eeldab see integreeritud refleksioonitavasid, mis lisavad olemasolevatele õppimisviisidele sügavust, kuid vajavad koolitatud juhendajaid ja aega refleksiooniks. Siiani on need lähenemisviisid jäänud suhteliselt ettevõttesisesteks. Järgmine lähenemisviis hõlmab partnerlust ökosüsteemi (kohalike) organisatsioonidega ja nõuab seega suuremat koordineerimist ja kooskõlastamist kogukonna vajadustega. Kogukonnateenistusel põhinev õppemeetod kannab reaalset mõju ja õpilaste kaasamist, kuid seab suurema surve õpetajale. Lõpuks vajavad elavad ehk sotsiaalse innovatsiooni laborid kõige rohkem institutsionaalset tuge, paindlikkust, kultuurimuutust, pikaajalisi partnerlussuhteid ja süsteemset mõtlemist. Kuid see võib ka võimaldada õpilastel osaleda käimasolevates linna- või kogukonnaprojektides, kus sotsiaalse mõju arendamine on väga tõenäoline, kuna õpilased on kaasatud ja loovad koos sidusrühmadega ühiselt lahendusi. Kuid ilmselgelt on see kõige keerulisem hallata. Ülevaate nendest näidetest leiate allolevalt jooniselt (joonis 2).

Joonis 2. Lihtsamalt rakendatavast (baastasemel) keerukamalt rakendatava (tipptasemel) lähenemisviisini kuni sotsiaalse innovatsiooni pedagoogikani.

Institutsioonilised tõkked

Kuigi paljud haridustöötajad on innukad võtma kasutusele uusi lähenemisviise, leiavad nad sageli, et nad võitlevad struktuurilise ja kultuurilise vastupanuga. Sotsiaalse innovatsiooni haridus esitab väljakutse ettevõtluskoolide traditsioonilisele

rollile ja see võib tekitada hõõrdumist mitmel tasandil. Kaks levinud küsimust on ühelt poolt jäikade perspektiivide või visioonide küsimus ja teiselt poolt teaduskondade ebaefektiivne tegevus. Pange tähele, et need tõkked ei ole ületamatud, kuid nende kõrvaldamine nõuab juhtimist, ühtlustamist ja strateegilist pühendumist kogu institutsioonis kõige kõrgemalt tasandilt.

Jäigad perspektiivid

Standardiseeritud kursuste struktuurid, ranged õpiväljundid ja jäigad akrediteerimisreeglid võivad jätta vähe ruumi eksperimenteerimiseks, interdistsiplinaarsuseks või avatud õppeks. Veelgi enam, mõned koolid näevad sotsiaalset innovatsiooni endiselt perifeersena, ettevõtte põhiõppekava täiendusena. Võib esineda kartusi, et keskendumine eesmärgipärasele haridusele nõrgendab akadeemilist usaldusväarsust või valdkonna atraktiivsust.

Ebaefektiivne teaduskondade tegevus

Teaduskondadevaheline koostöö on keeruline, kui tulemuslikkuse mõõdikud, eelarved ja õpetamiskoormused püsivad eraldi. Innovatsioonist huvitatud õpetajad töötavad sageli isoleeritult. Lisaks võib õppejõududel puududa institutsionaalne toetus või tunnustus uutesse pedagoogikatesse investeerimiseks. Teaduspublikatsioonid on sageli enam tähtsustatud kui õpetamise mõju või kogukonna kaasamine. Mis veel halvem – partnerlussuhete arendamine, sotsiaalsete laborite loomine või kogemusliku mooduli korraldamine nõuab märkimisväärseid jõupingutusi. Ilma pühendatud aja, rahastamise või haldustoeta jäävad isegi heade kavatsustega programmid seisma.

Refleksioon

Sisuliseks sotsiaalse innovatsiooni integreerimiseks ettevõtlusharidusse võivad koolid ja programmijuhid astuda mitmeid strateegilisi samme. Järgmised soovitused põhinevad Euroopa institutsioonides täheldatud tegelikel tavadel:

1. Alustage väikelt ja strateegiliselt

Katsetage olemasoleva kursuse raames sotsiaalse innovatsiooni moodulit, stuudiot või laborit. Ärge oodake täielikku õppekava reformi; kasutage sisemise hoo loomiseks väikeseid võite.

2. Stiimul pedagoogiliste/teaduskondade poolseks eksperimenteerimiseks

Pakkuda teaduskondadele, kes töötavad välja uusi õppevorme, õpetamistoetusi, vaba aega või tunnustust. Tähistage edulugusid ettevõttesiseselt, et muuta kultuuri. See tähendab ka eraldatuse lõhkumist mitteametlike tööühmade moodustamise või osakondadevaheliste ühisõpetamise kokkulepete kaudu. Sotsiaalne innovatsioon põhineb interdistsiplinaarsel hõõrdumisel.

3. Kaasake ökosüsteem

Kaasake sotsiaalsed ettevõtjad, valitsusvälised organisatsioonid, riigiametnikud ja üliõpilased õpikogemuste ühisesse kujundamisse. See suurendab usaldusväärust, asjakohasust ja pikaajalist toetust. Kutsuge neid üles mõtlema eksamitest kaugemale. Kasutage nii mõtteviisi kui ka praktilise rakenduse hindamiseks refleksioonipäevikuid, vastastikuseid eksperdihinnanguid, ökosüsteemi tagasisidet või prototüüpide esitlusi.

Ettevõtluskoolidel on kiireloomuline võimalus ja kohustus areneda. Kattuvate kriisidega silmitsi seisvas maailmas peavad tulevased juhid suutma keerukusega toime tulla, tegutseda eetiliselt, teha piiriülest koostööd ja juhtida innovatsiooni eesmärgipäraselt. Selles aruandes on välja toodud, kuidas ettevõtlusalane haridus saab sellele väljakutsele vastata. Mitte teoreetiliste lisandmoodulite või valikainete kaudu, vaid ümber mõeldes, kuidas me õpetame: rõhutades kogemuslikku, interdistsiplinaarset ja reflektiivset pedagoogikat, mis peegeldab sotsiaalse innovatsiooni tegelikke tingimusi. Kuigi institutsionaalne inertsus on reaalne, on muutused võimalikud ja toimuvad juba teedrajavates programmides üle Euroopa. Alustades väikelt, ühtlustades stiimuleid ja luues toetavaid kogukondi, saavad ettevõtluskoolid vallandada nii õpetajate kui ka õpilaste loovuse ja juhtimisoskuse.